Highlight from DVB Biz Debate Education show

12 August 2017

Does education boost business?

"၈ခုနှစ်နောက်ပိုင်းပေ့ါနော်၊ ကျနော်တို့ရခဲ့တဲ့ပညာရေးဟာ စဉ်းစားစရာက အကြောက်တရားကိုဘဲပေးခဲ့တဲ့ ပ ပညာရေး စနစ်ဆိုတော့ ကျနော်တို့မှာ ယံ
ယုံကြည်စိတ်ချစွာနဲ့လက်တွဲပြီးလုပ်တက်တဲ့ပညာရေးစနစ်အထိုင်းများရခဲ့တာရှိသလားလို့ မေးရင်
မေးရင် ကျောင်းတံခါးတွေကိုကြည့်လိုက်ရင် အခုအချိန်အထိအဖြေပေါ်တယ်။ကျောင်းတံခါးတွေဟာ အခုအချိန်အထိ ပိ
ိန်အထိ ပိတ်ထားဆဲပါ။နေရာစုံမှာပိတ်ထားဆဲပါ" ဒေါက်တာအာကာမိုးသူ(ဥက္ကဌ၊ ဒဂုံတက္ကသိုလ်ဆရာ၊ ဆရာမများသမဂ္ဂ)

"ကျနော့်အနေနဲ့ကတော့ အတိုက်အခံဖြစ်ခဲ့တာကိုဖေဝင်းပေးမယ့်အစား အခုအချိန်ဒီနေရာကနေပြီးတော့ နောက်အနှစ် ၂
နောက်အနှစ် ၂၀မှာ စက်ာပူကို ကျနော်တို့က ရင်ဘောင်တန်းနိုင်ဖို့ ဘာလုပ်သင်
ဘာလုပ်သင့်လဲဆိုတဲ့အမြင်နဲ့စဉ်းစားစေချင်တယ်ပေ့ါနော်။ အခု အချိန်မှာ ကျနော်တို့က ပြီးခဲ့ ပြီးခဲ့တဲ့ဟာကိုဘဲဆုတ်ကိုင်ပြီ
း စဉ်းစားနေလို့ရှိရင် ခရီးမတွင်မှာစိုးရိမ်ပါတယ်" ဒေါက်တာထွန်းသူရ သက်(ဥက္ကဌ၊ Myanmar Computer Federation)

"ပညာရေးကဏ္ဍမှာဘတ်ဂျက်တိုးဖို့ဆိုတာက မြန်မာနိုင်ငံရဲ့အနေအထားအနေနဲ့ ငွေတွေစီးဆင်းမှုပုံစံကို စီမံခန်
စီမံခန့်ခွဲဖို့တော့လို တယ်။ငွေကဘယ်လိုစီးဆင်းနေလဲ၊ တို
တိုင်းပြည်ရဲ့စီးပွားရေးပုံစံက ဘယ်ကိုသွားနေတာလဲ။ကိုယ့်မှာ ကိုယ်ပိုင်ဒီမိုကရက်တစ် ပြုပြင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက်
စီးပွားရေးပုံစံရှိနေပြီလား။ဂျပန်နိုင်ငံက အမေရိကန်နိုင်ငံကို စီးပွားရေးအ
စီးပွားရေးအမှီလိုက်ခဲ့တာမဟုတ် ဘူး။သူ့ရဲ့စီးပွားရေးကိုဘဲချိုးကွေ့လိုက်တာ။အမှီလိုက်လို့ရှိရင် ဘယ်တော့မှမမှီဘူး။စင်္
း။စင်္ကာပူလဲ ဒီလိုဘဲချိုးကွေ့လိုက်တာ ဘဲ။ကျနော်တို့က အမှီ
အမှီလိုက်ဖို့အတွက် ခေါင်းဆောင်တွေစဉ်းစားဖို့က ငါတို့ဘယ်လိုချိုးကွေ့မလဲဆိုတဲ့စဉ်းစားချက်တော့ လိုတယ်"
ဒေါက်တာအာကာမိုးသူ(ဥက္ကဌ၊ ဒဂုံတက္ကသိုလ်ဆရာ၊ ဆရာမများသမဂ္ဂ)

"ပညာရေးအတွက် ဘတ်ဂျက်ပိုသုံးဖို့က ကျ
ကျနော်အနေနဲ့ ပိုသုံးသင့်တယ်လို့ထင်တယ်။တစ်ခုဘဲဖြည့်ပြောချင်တာက ငွေကြေးဘယ်လောက်သုံးတယ်ဆိုတဲ့ တိုင်
ဆိုတဲ့ တိုင်းတာချက်တစ်ခုတည်းနဲ့တော့မရဘူး။ဒီတော့ပညာရေးမှာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ဖို့လဲ
လုပ်ဖို့လဲလိုတယ်။တိုင်းဒေသကြီးတိုင်းမှာ တက္ကသိုလ်တစ်ခုရှိရမယ့်ဆိုတဲ့ဟာက ဘတ်ဂျ
ဘတ်ဂျက်ကိုပြန့်သွားစေပြီး ထိရောက်မှု ကို
ကိုနည်းစေတယ်ပေ့ါနော်။နောက်တစ်ခုကကျနော်တို့ကမြင်တာက စည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိဖို့လဲလိုတယ်။ဥပမာ-
ရန်ကုန်မှာ လာစုခြင်းအားဖြင့် ရခိုင်လဲပါမယ်၊ရှမ်းလဲပါမယ်၊ကချင်ကလဲပါမယ် ဆိုတော့

ဆိုတော့စည်းလုံးမကူပိုရှိလာမယ်။ဒါကြောင့် ဒီဘာရပ် မှာတော့ ဒီနေရာကိုသွားကြ၊ ဟိုဘာရပ်မှာတော့ ဟိုနေရာကို
ဟိုနေရာကိုသွားကြဆိုတာမျိုးလုပ်ရင်ပိုကောင်းမယ်ထင်တယ်” ဒေါက်တာထွန်းသူရသက်(ဥက္ကဋ္ဌ၊ Myanmar Computer Federation)

“လက်ရှိပညာရေးစနစ်ကတော့ ကျနော်တို့က ဘယ်လိုမျှမကျေနပ်ပါဘူး။အဓိကအချက်ကတော့အစိုးရဖက်ကနေတင်သွင်
ွင်း တဲ့အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေကို ကျ
ကျနော်တို့ကသဘောမကျဘူး။လက်မခံနိုင်ဘူး။ဒီအမျိုးသားပညာရေးဥပဒေက ပညာရေး ကိစ္စအ
ကိစ္စအဝဝကိုထိန်းချုပ်နိုင်တဲ့ မိခင်ဥပဒေဖြစ်တယ်။ဒီဥပဒေအရဆိုရင် ပညာရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့ကို ဦးစား
ဦးစားပေးတဲ့အခန်း ကဏ္ဍတွေမတွေ့ရဘူး။ပြီးတော့ဘတ်ဂျက်အရလည်း ၂၀ ရာခို
ရာခိုင်နှုန်းဆိုတာမျိုးလည်းမရှိဘူး။အခမဲ့ပညာသင်ကြားရေးစနစ် ကလည်း ကျနော်တို့လိုချင်တဲ့အတိုင်းအတာ အခြေခံပ
တာ အခြေခံပညာအထက်တန်းအဆင့်ပြီးဆုံးအောင် အခမဲ့ပညာသင်ကြားနိုင်ခွင့် အနေအထားလည်
အနေအထားလည်းကျနော်တို့မရရှိဘူး။ပြီးတော့မိခင်ဘာသာစကားနဲ့သင်ကြားပိုင်ခွင့်လည်းမရှိဘူး။ဒီလိုအခြေခံတွေကို မ
ံ တွေကို မကြိုက်တဲ့အတွက်ကြောင့် ပညာရေးဥပဒေက အစပြောင်းလဲရမယ်လို့ ကျနော်တို့ကတောင်းဆိုခဲ့တာ”
ကိုကျော်ကိုကို (ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်ညီညွတ်ရေးတပ်ဦး)

“အဓိကကတော့ ပညာရေးမှာ ဖက်ဒရယ်စနစ်ကိုကြိုတင်စဉ်းစားထားချက်ရှိပြီဆိုရင် နိုင်ငံ
နိုင်ငံရေးစနစ်မှာဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အစိုးရကနစ်နစ်ကာကာရှိနေပြီဆိုတာကိုပေါ်လွင်သွားစေတာပေါ့။ကျနော်တို့က ဖက်ဒရ
်တို့က ဖက်ဒရယ်ပညာရေးစနစ်ကိုစပြောပြီဆိုရင် တိုင်
တိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ဆွေးနွေးတဲ့ဆွေးနွေးချက်တွေ နိုင်ငံရေးဂတိကဝတ်အရ သူ့မှာပညာရေးမှာကောမျှော်မှန်းချက်ပေးထား
ကာမျှော်မှန်းချက်ပေးထား ပြီးသား။ဖက်ဒရယ်မှာကောယုံကြည်ပြီးထားဆိုတဲ့ယုံကြည်စိတ်ကိုပိုပြီးတွန်းအားပေးစေတယ်”
ဒေါက်တာအာကာမိုးသူ (ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒဂုံတက္ကသိုလ်ဆရာ၊ ဆရာမများသမဂ္ဂ)

“ကျနော်မြင်တာကတော့ ဥပဒေပြုရေးကအချိန်ကယူရတာပေါ့နော်။နောက်တစ်ခုက အချိန်ပေါ့၊ ဘယ်အချိ ဘယ်အချိန်မှာ
ဘာဖြစ်သင့် တယ်ဆိုတာပေါ့နော်။ဒီတော့ကျနော့်အမြင်ကတော့ ဒီဟာတွေက
ဒီဟာတွေက ဥပဒေနည်းလည်တဲ့သူတွေနဲ့နိုင်ငံ့လူကြီးတွေက ဒါကို လုပ်မယ်။ကျနော်တို့လူငယ်တွေက input
တွေပေးမယ်။ညှိနှိုင်းပြီးလုပ်စေချင်တယ်။ခရီးတွင်စေချင်တယ်” ဒေါက်တာ ထွန်းသူရသက်(ဥက္ကဋ္ဌ၊ Myanmar Computer Federation)

“ကျမတို့တိုင်းပြည်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးက ဘယ်လိုတိုင်းပြည်မျိုး ဘယ်လိုန
ဘယ်လိုနိုင်ငံမျိုးသွားချင်တာလဲဆိုတာ ကျမတို့ သိ
သိပ်မရှင်းလင်းတဲ့အချက်လေးရှိပါတယ်။ဒီတော့ကျမတို့အရင်ဆုံးစဉ်းစားရမှာက ဘယ်လိုန
ဘယ်လိုနိုင်ငံမျိုးထူထောင်ချင်တာ လဲပေါ့။အခုတော့ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံရေးစနစ်ကိုသွားချင်တယ်ဆိုတာ နိုင်ငံရေးဂတိ

နိုင်ငံရေးဂတိကဝတ်အားဖြင့်တော့ ခက်သဲ့သဲ့ ကြားရတဲ့ကာလပေါ့နော်။အဲ့လိုနိုင်ငံမျိုးသွားမယ်ဆိုရင် အဲ့လိုနိုင်ငံ အဲ့လိုနိုင်ငံ နဲ့ကိုက်ညီတဲ့ပညာရေးအခြေခံအုတ်မြစ်တွေက ဘာတွေလဲပေါ့။အခုတော့ ကျမတို့ကအငြင်းပွားနေတဲ့ အမျိုးသား အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေအောက်ကနေ ပြန်ပြီးတော့ review
မလုပ်နိုင်သေးတဲ့ကာလမှာဘဲ အမျိုးသားမဟာဗျူဟာစီမံကိန်းတွေထွက်လာတဲ့အခါမှာတော့ အငြင်းပွားစရာဖြစ်တဲ့ အမျိုး ့ အမျိုးသားပညာရေးဥပဒေအောက်မှာဘဲ စီမံကိန်းတွေဖော်တဲ့နေရာမှာ ဒီစီမံကိန်းတွေဟာ ဖက်ဒရယ်ထူ ဖက်ဒရယ်ထူထောင်ရေး ကိုဂတိကဝတ်ပေးတဲ့စီမံကိန်းအစပျိုးမှုတွေပါရဲ့လားဆိုတာ ကျမတို့အငြင်းပွားလာခဲ့ရတာပေါ့”
မသူသူမာ(အတွင်းရေးမှူး၊ NNER)

ပရိသတ်- ယုကီကို(လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားသူ) ((ပညာရေးစနစ်လုံးဝအဆင့်မမှီတော့တာက နှစ်ပေါင် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာပါ ပြီ။ဒါကတော့နိုင်ငံတော်ရဲ့ပေါ်လစီမှာမူတည်တာပေါ့နော်။လူငယ်တွေဖက်က ပြန်ကြည့်တဲ့အခါ ပြန်ကြည့်တဲ့အခါ မြင့်တက်လာတဲ့ ကုန်ဈေးနှုန်းကြောင့် မိဘတွေက မနိုင်ဝန်ကိုထမ်းလာရတာကြောင့် ကိုယ်ဝါသနာပါတဲ့ skill နဲ့ကိုက်ညီတဲ့အလုပ်ကို မရွေးချယ်နိုင်ခဲ့ကြတာဖြစ်လာခဲ့ရတယ်။အဲ့တော့ ဒီလို ဒီလိုကိစ္စတွေဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ဆိုရင် ဘယ်လိုပညာရေးစနစ်ကိုဖော် ဆောင်နိုင်လို့ရှိရင်ရမလဲဆိုတာသိချင်ပါတယ်))

ပရိသတ်- R-ဝီရလင်း ((ပညာရေးမှာ မြန်မာဘက်က သူရဲကောင်းတွေရှိတာပေါ့ဗျာ။ဥပမာ- ဘုရင့်နောင်၊ကျန်စစ်သား၊ တို့ကျနော်တို့သင်လာခဲ့ရတယ်။ပြီးတော့ ကျနော်တို့ ရခိုင် ရခိုင်ပြည်နယ်ကျောင်းမှာလည်း ဘုရင့်နောင်အဖွဲ့၊ အလောင်းမင်း တရားအဖွဲ့ အဲ့လိုပံ အဲ့လိုပုံစံမျိုးပေါ့။အဲတော့ကျနော်တို့ရဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့သူရဲကောင်းတွေကိုလည်းဖော်ထုတ်ပေးဖို့လိုပါ တယ်))

ပရိသတ်- ဦးကျော်အောင် ((စီးပွားရေးကျဆင်းရတာ ပညာရေး
ပညာရေးကြောင့်ဆိုတာ မှန်တော့မှန်ပါတယ်။ဒါပေမယ့် ပညာရေး
ပညာရေး စ
စနစ်တစ်ခုတည်းကြောင့် စီး
စီးပွားရေးကျဆင်းတာမဟုတ်ပါဘူး။အကြောင်းရင်းအများကြီးရှိပါတယ်။အကြောင်းတွေအများ ကြီးထဲက ကြီးထဲကအဓိကအကြောင်းရင်းက စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကြောင့်ဘဲဖြစ်တယ်။ဘာကြောင့်ပြောရတာလဲဆိုရင် ကျနော်တို့ ကျနော်တို့ တိုင်းပြည်မှာ အာဏာရှင်လက်ထက်မရောက်ခင် လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်း ၆၀လောက်က ပညာရေးဟာအဆင့်အတန် ဆင့်အတန်းမြင့်ခဲ့ ပါတယ်။အထူးသဖြင့်အရှေ့တောင်အာရှမှာ အမြင့်ဆုံးအဆင့်ကိုရောက်ခဲ့ပါတယ်။ဒါပေမယ့်စစ်အာဏာရှင် လက်အောက် ရောက်ပြီးတဲ့နောက် ကျနော်တို့ပညာရေးစနစ်ဟာ ကမောက်ကမဖြစ်ခဲ့ရတာပါ))

“ဥပဒေပညာရှင်အပိုင်းပြောတော့ ဥပဒေပညာရှင်တွေက ပညာရှ
ပညာရှင်စစ်စစ်ဖြစ်ရဲ့လားပေါ့။ဥပဒေပညာရှင်တစ်ယောက်ဆို တာက
တာက ရပ်တည်ချက်ရှိရတယ်။သူ့ရပ်တည်ချက်က အ
အစိုးရအပေါ်မှာရပ်တည်သလား၊နိုင်ငံနဲ့လူထုအပေါ်မှာရပ်တည်မလား ဆို
ဆိုတာက
ရပ်တည်ချက်အပေါ်မှာအရမ်းအရေးကြီးတယ်။ဥပဒေတစ်ခုတစ်ခုဆွဲတဲ့အခါတိုင်း အစိုးရရဲ့အလိုကျရေးဆွဲခဲ့ရ တဲ့ဥပဒေ ဒေချည်းဘဲဖြစ်တယ်။အလုပ်သမားနဲ့အလုပ်ရှင်၊ အစိုးရနဲ့ကျောင်းသား မပြေလ
မပြေလည်မှုထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်မှုတွေ တောက်လျှောက်ပေါ်ခဲ့တာက အလယ်[]

အလယ်ကြားမှာ ဥပဒေရဲ့မကြည်လင်မှုလို့ခေါ်တယ်။ဒါကြောင့် smart education ကအရမ်းအရေးကြီးတယ်”
ဒေါက်တာအာကာမိုးသူ(ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဒဂုံတက္ကသိုလ်ဆရာ၊ ဆရာမများသမဂ္ဂ)

“ကျနော်တို့ထင်တာက ဆရာဝန်မှ အ
အင်ဂျင်နီယာဖြစ်မှ ပညာတက်တာလို့ ခိုင်မာတဲ့အချိန်တစ်ခုကိုဖြတ်လာခဲ့ရတဲ့အခါမှာ တော
တော်တဲ့သူတွေအားလုံးက ဆေးကျော
ဆေးကျောင်းကိုသွားခဲ့ကြတယ်။ကျနော်လဲဆေးကျောင်းသွားခဲ့ဘူးတယ်။ဘာမှမသိဘဲနဲ့။ ကျနော်ဆရာဝန်ဖြစ်ရင်ကောင်းမ
ရင်ကောင်းမယ်ဆိုပြီးတော့ပေါ့။တကယ်တမ်းကျတော့မဟုတ်ဘူး။မြန်မာစာလည်းအရမ်းအရေးကြီး တယ်။ကိုယ့်စာ
တယ်။ကိုယ့်စာပေကိုတန်ဖိုးထားဖို့ပေါ့နော်။အခုဆိုရင် စီးပွားရေးပညာရှင်တွေကအရမ်းရှားလာပြီ။ရှားတယ်ဆိုတာက အရ
ဆိုတာက အရည်အချင်းနဲ့အရည်အတွက်ကို ချင့်ချိန်ပြီးတော့ပြောတာပါ။အဲ့တော့ ကျနော်တို့က ပညာရှင်တွေ
ပညာရှင်တွေကူညီတဲ့ လ
လက်ကမ်း တဲ့ဟာကိုလက်သင့်ခံဖို့လိုတယ်။လူကောင်းလူဆိုးအားလုံးရောနေတဲ့အထဲမှာကျနော်တို့က ကိုယ့်ပေါ်မှာ ကိုယ့်
ပေါ်မှာ တကယ်စေတနာ မှန်တဲ့သူတွေနဲ့လက်တွဲဖို့လိုပါတယ်” ဒေါက်တာထွန်းသူရသက်(ဥက္ကဋ္ဌ၊ Myanmar Computer Federation)

အဆုံးသတ်